

ชื่อเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารการเงินการคลังของหน่วยบริการสังกัดสำนักงาน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 9
ผู้ศึกษา นายอภิชาติ อยู่สำราญ
ปี พ.ศ. 2563

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารการเงินการคลังและสถานการณ์การเงินการคลังของหน่วยบริการสาธารณสุขสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขตสุขภาพที่ 9 ประจำปี 2563 โดยศึกษาผลการดำเนินงานตาม 5 มาตรการสำคัญในการบริหารการเงินการคลัง ของหน่วยบริการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารการเงินการคลัง ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขใน เขตสุขภาพที่ 9 ทั้ง 89 คน (N=89) กลุ่มตัวอย่างเท่ากับกลุ่มประชากรทั้งหมด การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ต้องมีความรู้เฉพาะด้านในเรื่องการบริหารการเงินการคลัง และต้องมีประสบการณ์ในการบริหารโรงพยาบาลมาก่อน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม และการใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงบรรยายด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์ เชื่อมโยงกับผลการสนทนากลุ่ม

ผลการศึกษา พบว่า

ดำเนินการศึกษาตาม 5 มาตรการสำคัญในการบริหารการเงินการคลัง ของหน่วยบริการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า มาตรการที่ 1 การจัดสรรเงินอย่างพอเพียง (sufficient allocation) หน่วยบริการที่ได้รับผลกระทบการจัดสรรงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (UC)ในรูปแบบ Step Ladder & K พบว่าทุกหน่วยบริการได้รับผลกระทบการจัดสรรงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ทั้งสิ้นเล็กน้อยแตกต่างกันไป ส่วนโรงพยาบาลระดับ F2- F3 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากกระทรวงสาธารณสุขเล็งเห็นถึงปัญหาการบริหารงบประมาณของโรงพยาบาลขนาดเล็ก โดยเฉพาะโรงพยาบาลที่มีประชากรน้อยกว่า 30,000 คน จึงได้จัดสรรงบประมาณเพิ่มมากขึ้น มาตรการที่ 2 พัฒนาการบริหารระบบบัญชี (Accounting Management) ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบข้อมูลทางบัญชี โดยการพัฒนาผู้ตรวจสอบข้อมูลบัญชี (Auditor) ระดับเขต ส่งผลให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบบพี่สอนน้อง มิได้ตรวจเพื่อการตำหนิหรือรายงานผลการตรวจสอบอย่างสร้างสรรค์ มาตรการที่ 3 สร้างเครือข่ายด้านการเงินการคลังและศักยภาพบุคลากร (Network & Capacity Building) ดำเนินการอบรมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเงินการคลังในทุกระดับ ตั้งแต่ผู้บริหารถึงผู้ปฏิบัติ เช่นคณะกรรมการบริหารการเงินการคลังระดับจังหวัด(Chief Financial Officer : CFO) ผู้ตรวจสอบคุณภาพข้อมูลบัญชี (Auditor) ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชี การพัสดุ และการจัดเก็บรายได้ มาตรการที่ 4 สร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (Efficient management) มีการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายบริการสุขภาพ (NODE) ในการบริหารจัดการในภาพของเครือข่าย โดยร่วมกันวางแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) เชื่อมต่อกับแผนพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลัง (Business Plan) พัฒนาร่วมกันทั้งเครือข่ายในการบูรณาการ คน เงิน ของ ร่วมกัน มาตรการที่ 5 การติดตาม กำกับ เครื่องมือประสิทธิภาพทางการเงิน (Monitoring Management) ทุกหน่วยบริการมีการควบคุมกำกับโดยเปรียบเทียบแผนทางการเงิน (planfin)กับผลการดำเนินงานทั้งด้านรายรับและด้านรายจ่าย ทุกหน่วยบริการมีการควบคุมกำกับโดยเกณฑ์ประสิทธิภาพทางการเงิน (7Plus Efficiency) ต้นทุนผู้ป่วยนอก/ผู้ป่วยใน (Unit Cost) การตรวจสอบภายใน และควบคุมภายใน ผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเงินการคลัง ข้อมูล ณ ไตรมาสที่ 4/2563 พบว่าเขตสุขภาพที่ 9 ไม่มีหน่วยบริการใดประสบปัญหาวิกฤตทางการเงินระดับ 7 พบสูงสุดที่ระดับ 4 จำนวน 1 แห่ง

คิดเป็นร้อยละ 1.12 ระดับ 3 จำนวน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.12 และระดับ 2 จำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.37

ผลการศึกษาโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พบว่า ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มให้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์การบริหารการเงิน การคลังตั้งแต่แรกเริ่มการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่ผ่านมา เช่น ความพอเพียงของการจัดสรรงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การจัดสรรเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในรูปแบบ Step Ladder & K ด้านระบบบัญชีสุขภาพ การพัฒนาศักยภาพด้านการเงินการคลังแก่เครือข่ายและบุคลากร การบริหารจัดการกระจายอำนาจให้เขตสุขภาพบริหารจัดการและรูปแบบการบริหารจัดการร่วม การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการร่วม(Merging) การติดตาม กำกับ ด้วยเครื่องมือวัดประสิทธิภาพทางการเงิน เป็นต้น

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. การจัดสรรงบประมาณแบบ Step ladder & K ส่งผลกระทบต่อทุกระดับหน่วยบริการ ควรมีการกันเงินฉุกเฉินไว้ช่วยเหลือ
2. ในระยะต่อไปเห็นควรเสนอให้แยกเงินเดือนออกไปจากงบประมาณรายหัว
3. อัตรารักษาตำแหน่งเจ้าหน้าที่ด้านบัญชี ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเติบโตในสายวิชาชีพที่เหมาะสม
4. การกระจายอำนาจให้เขตปรับเกลี่ยเงินในบางหมวดได้ เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณา รวมทั้งการเพิ่มวงเงินกันระดับเขตมากยิ่งขึ้น (มากกว่าร้อยละ 15)
5. เพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง เสนอให้ตัดยอดเงิน UC มาให้เขตสุขภาพในการบริหารจัดการเองทั้งหมดภายใต้การบริหารของคณะกรรมการ CFO ระดับเขต เพื่อตอบสนองมาตรการนำร่องปฏิรูปเพื่อการเปลี่ยนแปลงสนับสนุนการทำงานของเขตสุขภาพ (Regulatory Sandbox)
6. หน่วยบริการทุกแห่งควรปรับแผนรายรับและการควบคุมรายจ่ายโดยใช้แผนทางการเงิน (Planfin) เป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม สร้างเสริมวินัยทางการเงินที่สำคัญที่ผู้บริหารโรงพยาบาลต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
7. หน่วยบริการควรมีการติดตาม กำกับ โดยใช้เครื่องมือประสิทธิภาพทางการเงินที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยบริการ

1. การจัดสรรงบประมาณ แบบ Step ladder & K ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ทางการเงินจึงต้องเฝ้าระวังสถานการณ์ทางการเงินในหน่วยบริการเพิ่มมากยิ่งขึ้นในทุกระดับสถานบริการ เฝ้าระวังสถานบริการตั้งแต่ M1 ลงไป ซึ่งอาจมีรายรับจากการให้บริการทางการแพทย์ในกองทุนผู้ป่วยใน เนื่องจากอาจมีแพทย์เฉพาะทางไม่เพียงพอทำให้ต้องส่งต่อผู้ป่วยไปยังสถานบริการที่สูงขึ้น
2. หน่วยบริการทุกแห่งควรปรับแผนรายรับ โดยยึดหลักการคำนวณรายรับจากข้อมูลบริการจริง เพื่อให้รายได้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด
3. การควบคุมรายจ่ายให้เป็นไปตามแผนรายจ่าย ยังคงมีความจำเป็น และเป็นวินัยทางการเงินที่สำคัญที่ผู้บริหารโรงพยาบาลต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยใช้แผนทางการเงิน (Planfin) เป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม
4. เร่งรัดให้ทุกหน่วยบริการจัดทำแผนพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลัง(Business Plan) ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาระบบบริการ (Service Plan)

คำสำคัญ การบริหารการเงินการคลัง แผนทางการเงิน สถานการณ์ทางการเงินการคลัง เขตสุขภาพที่ 9
ข้อเสนอเชิงนโยบาย

Title Policy proposal for financial management of service units under the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health Region 9
Author Mr.Apichart Yoosomrun
Year 2020

ABSTRACT

This present paper focuses on public finance management in the financial situation of the public health service under the office of the permanent secretary health district 9, in 2020. The area of study is performance of 5 measures in the management of finance of service units and the office of permanent secretary, Ministry of Public health, as well as proposals for monetary and fiscal policy. The representatives are hospital directors under the office of the permanent secretary, Ministry of Public health in the ninth health health area, 89 people in total. The method used are questionnaire and focus group discussion, analysis is in terms of quantitative data, descriptive statistics used with frequency, mean and standard deviation distribution.

The results show that, from group discussion and the secondary data according to 5 important measures in the administration of finance and finance of the service units under the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health, universal health insurance fund allocation in the form of Step Ladder & K, hospitals with a population of less than 30,000 people should have allocated additional funds, pay attention to the adults of accounting information by developing skills of executives and practitioners (Service plan) which is connected to the development plan of the financial and fiscal management system (Business plan). All service units are controlled by comparing financial plans (Planfin), and Control the income and expenditure by the financial efficiency criteria (7Plus Efficiency), Unit cost of outpatients and inpatients. There have to be internal audit and control Of the analyzes of the financial and fiscal situation as of Quarter 4 / 2020 showed that the 9th health zone had no service at level 7, the highest at level 4 and level 3 at 1% (1.12%) and level 7. 2 of 3 (3.37%). Policy proposal are to have emergency funds, to decentralize all administrative districts for change and to support the work of the health zones (Regulatory Sandbox), to use financial plans and tool for monitoring (Planfin). Suggestions to the service organization are to monitor the financial situation closely, increase the income and reduce spending using (Planfin) as a tool for monitoring, and connect financial management system (Business Plan) with the (Service Plan).

Keyword : Ministry of Public Health Region 9 Planfin Policy